

Bilješka. - U gornjoj presudi interesantno je stajalište suda prema kojemu agent broda kad sklapa ugovor bez punomoći ne zaključuje ugovor o prijevozu, pa nadoknađuje štetu po načelima građanskog prava. Međutim u teoriji i judikaturi ima i protivnih stajališta prema kojima se smatra da je agent sklopio ugovor o prijevozu i da odgovara kao stranka iz toga ugovora. Može se tvrditi da je ovo zadnje stajalište uglavnom općenito prihvaćeno.

B.J.

CASACIONI SUD ITALIJE

Presuda od 30.X 1963.

Compagnia unica lavoratori merci
varie del porto di Genova c/a
Società elettrica sarda i drugi

Prijevoz stvari morem - Štete prouzrokovane ukrcanjem ili iskrcajem tereta - Klausula FIO - Odgovornost brođara i stivađora - Za štetu na robi prouzrokovanu slabim stanjem pasca odgovara brođar i stivađor, ako je šteta rezultat zajedničkog djelovanja brođara i stivađora - Smatra se da je šteta rezultat zajedničkog djelovanja ako stivađor napravi očito slab pasac, a brođar ga unatoč tome podigne i teret padne - Brođar je odgovoran iz ugovora o prijevozu, a stivađorova odgovornost je vanugovorne prirode - Klausula FIO uvijek se odnosi na snišanje troškova - Može se odnositi i na oslobodjenje brođara od odgovornosti za štetu nastalu ukrcanjem, odnosno iskrcajem - Da bi se odnosila i na ovo zadnje, mora biti posebno prihvaćena sa strane krcatelja

Tužitelj je krcatelj, električno poduzeće, a tuženici su brođar i stivađor. Tužitelj navodi da je jedna električna naprava prilikom ukrcaja pala u brođsko skladište i bila oštećena. Pad je nastao zbog slabog pasca. Tužitelj tuži brođara i stivađora za naknadu štete. Apelacioni sud je u cijelosti udovoljio tužbenom zahtjevu, proglašujući brođara i stivađora solidarno odgovornima.

Protiv presude Apelacionog suda žalili su se oba tuženika.

Stivađor navodi da između štete i njegovog djelovanja nije bilo uzročne veze. Njegova uloga se završila opasivanjem naprave, a zatim je pasac podigao brođar. Budući da je Apelacioni sud tvrdio da je brođar također kriv što je naprava pala, proizlazi, prema navodima stivađora, da je između njegovog djelovanja i štete bila prekinuta uzročna veza. Osim toga da je on sklopio ugovor s brođarom, pa da prema tome s krcateljem nije bio u nikakvoj direktnoj vezi, iz čega proizlazi da njemu ne može biti ni odgovoran.

Kasacioni sud nije prihvatio ni jedan ni drugi stivadorov žalbeni razlog.

Što se tiče uzročne veze između štete i djelovanja tuženika, sud smatra da su oba tuženika štetu prouzrokovala. Šteta je naime rezultat krivnje stivadora i brođara. Stivador je kriv što je napravio slabi pasac, a brođar što je taj pasac podigao unatoč okolnosti da je slabo stanje pasca bilo očito. U pogledu prigovora pomanjkanja pasivne legitimacije, sud navodi da svaki put kad je šteta rezultat zajedničkog djelovanja dviju ili više osoba, svaka od njih odgovara oštećeniku. Temelj odgovornosti može biti, prema okolnostima slučaja, ugovorna ili vanugovorna obveza. Za jednu te istu štetu neke osobe mogu odgovarati iz ugovornog a druge iz vanugovornog odnosa. Brođar je u ovom slučaju odgovoran krcatelju ugovorno, a stivador vanugovorno.

Brođar u svoju obranu između ostalog navodi slijedeće razloge:

U teretnici je bila navedena klauzula FIO. Apelacioni sud ovoj klauzuli ne priznaje značaj, premda je Kasacija u prijašnjem postupku u ovom sporu klauzuli priznala pravovaljanost. Apelacioni sud, kaže brođar, griješi kad traži da klauzula mora biti na poseban način prihvaćena, jer da je upotreba ove klauzule u pomorstvu općenito prihvaćena.

Kasacija nije prihvatila ni ove navode.

Točno da je ovaj sud, kaže Kasacija, priznao načelnu vrijednost klauzuli FIO. Međutim nije se upuštao u ispitivanje opsega njenog sadržaja, jer je to prepustio Apelacionom sudu. Ograničio se samo na konstataciju da stranke s tom klauzulom mogu brođara samo osloboditi snanjanja troškova ukrcaja i iskrcaja, a osim toga mogu ugovoriti da krcatelj odnosno primalac snose rizik za štetu koja se dogodi na robu prilikom vršenja odnosnih operacija. Apelacioni sud je morao ispitati koji je značaj ta klauzula imala u konkretnom slučaju, što je i učinio, pa je pravilno zaključio da se odnosila samo na troškove. Kasacija stoji na stajalištu da klauzula FIO, zasnivajući se na pomorskoj praksi, uvijek se odnosi na snanjanje troškova ukrcaja i iskrcaja, a da bi se odnosila i na prebacivanje rizika od brođara na krcatelja odnosno primacca, mora biti na poseban način prihvaćena. Kasacioni sud prihvaća mišljenje Apelacije prema kojemu, da bi se klauzula mogla odnositi i na rizik, bilo bi potrebno da je na teretnicu stavljen krcateljov potpis uz tu klauzulu, ili da je na drugi poseban način u teretnici posebno prihvaćena.

Na temelju iznesenih razloga Kasacija je potvrdila presudu Apelacionog suda i tuženike solidarno obvezala na naknadu štete.

/Dir.Mar.,1965, str.130/

B.J.

Bilješka.- U gornjoj presudi svakako je najvažnije pitanje značaja klauzule FIO. Iz stajališta koje je zauzela Kasacija mogu se sa sigurnošću zaključiti dvije stvari: Klauzula se uvijek odnosi na snajanje troškova, a na prebacivanje rizika od broдача na korisnika prijevoza neće se nikada odnositi ako nije posebno prihvaćena. Čini nam se da iz obrazloženja presude ne slijedi jasno da li se svaki poseban prihvāt odnosi sam po sebi i na rizik. Logički bi bilo da se odnosi. Ako naime sud smatra da se bez posebnog prihvata klauzula uvijek odnosi na troškove, poseban prihvāt klauzuli mora dati jači značaj, a to može biti jedino reguliranje rizika. Ipak, s obzirom na notornu činjenicu da nije nikad potpuno sigurno kakvo će stajalište u pojedinom slučaju zauzeti sud, bilo bi uputno kad bi naši broдачи u svojim odnosima s Italijom kod ugovaranja klauzule FIO, kad žele prebaciti rizik na krcatelja odnosno primaoca, svaki put uz potpis krcatelja stavili i dodatak da se klauzula odnosi i na rizik.

B.J.

APELACIONI SUD, Trst

Presuda od 8.VI 1963.

Brođ "Isola di Sardegna"

Prijevoz stvari morem - Iskrcaj tereta na putu radi prekida putovanja - Privilegij na brođu za tražbine ovlaštenika tereta - Ako brođar prekine putovanje i iskrca teret radi popravke brođa, odgovare za čuvanje i propast tereta, ako prekid putovanja nije prouzrokovan višom silom - Kod izbora mjesta popravka brođa brođar mora voditi računa i o interesima tereta - Privilegij iz čl.552, t.5. Zak. o plovidbi postoji za štete na teretu i kad on nije fizički propao nego samo komercijalno - Za zaustavljanje brođa dovoljna je pretpostavka postojanje privilegirane tražbine, a da ne treba da postoje druge pretpostavke građanskog postupka

Radi toga što je bilo potrebno izvršiti neke popravke na brođu "Isola di Sardegna", brođar je iskrcao u luci Patras teret i brođ prevezao u luku Spezia radi izvršenja popravka. Ovlaštenik tereta tražio je naknadu štete i zaustavio brođ privremenom naredbom pozivom na privilegij svoje tražbine. Brođar se u sporu pozveo na propis čl.429. Zak. o plovidbi